

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ 6 дин. МЕСЕЧНО
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА 0.40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ђирић.

Број 27

НЕДЕЉА 6 ЈАНУАРА 1891

Година I

30 САСТАНАК

13 децембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Љуба Јоксимовић.

(НАСТАВАК)

(Извештаји за молбе и жалбе)

Известилац чита:

Народној Скупштини

Потписани сељани села Криваче, општине дворшке у срезу голубачком, као по све људи прости, и ако смо се при примеру нашег земљишта за време прве пописне комисије земљишта усљед невештог писара и рђавог премера гдно оптеретили са земљом, који са 5—10, који са 15—20 и више хектара, што у ствари немамо, то нас је и прва комисија још већма оптеретила тиме, што је наша земљишта оцењивањем од ова неправично записала у оне редове земље као што је печка, стижанска и т. д. које доносе прихода по неколико кола кукуруза или жита сем других остали прихода, не обзирајући се на то да наша земља није скоро ни за шта, те отуда ми смо гдном порезом оптерећени и презадужени, који са 100—300 који са 500—700 и по 900 и више динара, ма да нам је сва стока раније под напредном владом пошто зашто распродата за наплату овог пореза, ми смо остали са свим без стоке тако, да данас немамо у нашем селу на 130 глава порески ни пет пари волова за услугу, а опет смо као што рекосмо дужни и оптеретили се порезом.

Услед пристрасног рада прве комисије тражили смо ревидирајућу другу комисију, која је прошле године радила и својим радом наша је земљишта свела у ниже редове како је и требало да буде и тиме нам је у неколико за ову годину пореза смањена, али узалуд кад смо као што рекосмо задужени од прошлих година неправилно и тиме смо оптерећени гдно тако, да морамо из темела све распродати.

Према томе потписани сељани клечећи долазимо с најпонижнијом молбом Народној Скупштини да нас овог неправилно задуженог пореза ослободи, тако да нам се израчуна колико плаћамо сада пореза, а колико смо пређе годину плаћали, на овај вишак што је, да нам се урачуна и одбије од дуговане порезе, како се не би и за ово продавали!

У нади чекамо што скорније задовољење, покорни сељани села Криваче:

Трифун Илић, Митар Трујикић, Павле Дрикић, Риста Пауновић, Јован Марковић, Јанко Ј. Перић, Јован Илић,

Благоје Илић, Дрика Јовановић, Маргин Јанковић, Живан Вујичић, Паун Марковић, Јован Јанковић, Максим Пауновић, Ђорђе Павловић, Арса Петровић, Јанко Ивановић, Павле Илић, Никола Германовић, Богица Ивановић, Павле Павловић, Јанко Благојевић, Макуљ Петровић, Паун Петровић, Јанко Илић, Деша Петровић, Јенко Алексић, Кузман Павловић, Милован Драгомировић, Драгомир Драгомировић, Павле Пауновић, Паун Војиновић, Стеван Мишић, Јован Пајкић, Петар Павловић, Петар Јанковић, Петар Радуловић, Јанко Будимировић, Јеремија Будимировић, Павле Будимировић, Милован Јовић, Мијуца Јовановић, Панта Мојсић, Илија Мојсић, Стева Ј. Јовановић, Стеван Илић, Радојица Радуловић, Трајило Страјиновић, Петар Балабан, Јанко Балабан, Јован Радуловић, Никола Пауповић, маса Јанка Пауновића, Стојан Јоковић, Милован Петровић, Иван Трајиловић, Павле Илић, Паун Митровић, Стеван Митровић, Јеремија Митровић, Илија Симић, Пајка Ђорђевић, Јанко Ђурић, Јован Митровић, Миљко Стројиновић, Макуљ Митровић, Ђорђе Јовић, Петар Јовић, Јанко Јовић, Илија Јовановић, Паун Ивановић, Трајило Германовић, Спасоје Петровић, Алекса Петровић, Јован Петровић, Илија Петровић, Стеван Алексић, Илија Ј. Јовановић, Никола Макуљевић, Јевта Јовић,

Риста Поповић — Молим вас, господо, као што видите, они не траже да им се примери земљиште, него траже да им се на основу тачнога премера одбије оно што је на њих више натоварено, а нису платили, те сад да се због тога неправедног и наметутог им терета не продају. Они сад дугују толико да, ако би им се она неумесна пореза тражила, требало би све да им се прода. Они су писали министру, пореској управи итд. па ништа нису могли да се помогну. Од њих се тражи да плате оно што нису дужни били да плате. Дакле они моле Скупштину да им се вишак неумесно натоварене порезе одбије; да се ослободу онога плаћања, које је неумесно на њих било разрезано. Оно, што су дужни да плате, нећ плате; а вишак моле Скупштину да отпадне. Плаћали неумесне порезе по 500 и хиљаду динара више на једну пореску главу. За леку годину на им је за то време продато било све да су из 10—15 кућа морале отићи породице, јер су им куће продате биле. Кад су већ постали неспособни, да плаћају, изашла је комисија те је премерила земљиште, исправила погрешку, али се ипак од њих тражи неправедно наметнути терет. Ако је Скупштина вољна да се овој молби поклати пажња, онда молим да се све ово има у виду, иначе цело село проваде. Ја бих учинио предлог, ако хоће 10 посланика да ме помогну, да се ти људи од тога ослободу, и да плате само оно што су дужни. Ако дакле има 10 посланика молим да ме помогну. (Устају више од 10).

Панта Срећковић -- Мени се чини да у самом закону о порези стоји да кад неко плати више, онда му се то после

урачуна у оно што треба да плати, дакле овде не треба ништа израштати, него оно што су више дали нека урачунају у идући порез.

Раша Нинић — Господо, ми не можемо да учинимо само овој општини задовољство. Таквих молаба има из целе Србије, и ми треба да будемо праведни те да учинимо свима а не само тој општини.

Известилац Мих. Ристић — Са свим је праведно решење одборско. Има доста њих који су овако били оинтересени порезом, и ако хоћемо сад свима да враћамо, онда наопако, морали би за то зајам да правимо. Док је онај закон постојао, донде треба и да плаћају.

Милан Ђурић — Нисам смео, ни могао да останем равнодушан кад видим да четрдесет старешина кућних, четрдесет отаца обраћају се Народној Скупштини, молећи, да им се помогне те да не остану без крова и огњишта. Оваких случајева има много у земљи нашој и ја мислим, да је Народна Скупштина позвана, да не прави неправду. Оваких случајева има много у округу црногорском, ужичком и т. д. Ја мислим, господо, да ми не смемо остати равнодушни према оваком стању ствари, и не смемо пустити да пропадају толики суграђани наши. Зна се, господо, да је под напредњацима натоварено на народ онолико погрешним премером земљишта и класификације, колико није право, и колико он није могао да плаћа. Онда је на народ ударено више порезе, јер им је много требало као што знамо, и онда народ није могао ни да плати то све. С тога би требало, као што је рекао г. П. Срећковић да се народу врати све оно што му је неправедно узето на име порезе. Као што уважавамо, господо, године службе појединим чиновницима, те им на тај начин дајемо накнаду за оно време које су провели у држави. служби, то тим пре треба да обрадимо већу напљу на молбе толиких грађана, који помоћ од Нар. Скупштине траже, те да не остају без крова и леба и да не дозвољавамо да такви људи буду принуђени, да недозвољеним путевима издржавају себе и своју породицу. Ова је наша господо, дужност да се реши не само за ову општину но за све, те да се исправи све оно, што је неправедно народу натоварено. Кад би један домаћин пеће да товари на свога коња или вола оно, што он не може да носи, јер зна да ће га оставити у блату, тако треба да буде и овде случај, и ја мислим да ће Скупштина бити вољна и влада бити расположена да се учини по овој молби, која је основана а праведна; а ја бих хтео да се и све молбе оваке врсте уваже.

Новак Милошевић — Добро је помислио Раша Нинић, да ова неправда није само на једном крају земље него на свима. Ми знамо да је донесен лане закон да се земљиште по ново премери и класифицира и ја мислим да ће се онда ова неправда исправити по свима крајевима.

Г. Срећковић казао је како се разуме по самом закону порези, да ће се више наплаћена пореза свакоме урачунати и од доцније порезе одбити. Но то господо не бива. Шта више у нашим крајевима има случајева да се земљиште рђаво премерило па су људи плаћали више но што треба и сад им се не враћа више плаћена пореза. Има случајева да су по неким људима, ма да је земља добро премерена, комисија три пут више уписивала и сад се и тим људима више плаћена пореза не враћа, а ја мислим да кад се докаже да је рђав премер и класификација земљишта, и кад се докаже да су комисије до три четири пута више записивале, онда би требало вишак порезе вратити. Но у таквом случају кад би се та неправда исправила онда у каквом би стању стојао буџет државни? Ми дакле морамо да нађемо начине и да исправимо све оно што је неправедно учињено, и ја мислим да све ово, што смо ми овде говорили, треба надлежни да знаду и проуче и пореска управа и г. министар финансија нека узму све ове наше говоре као материјал на нека исправе ову ствар. Дакле све ове молбе и жалбе требало би упутити министру финансија на проучење и увиђај.

Тома Бојичић — И ако верујем да је ова молба догачне општине истинита, ипак не могу с тим да се задовољим

да им се по молби учини, и чудно ми је што су они могли чекати пет година а да се не жале против учињене им неправде, кад је и по старом закону било дозвољено да се за овлаке неправде могу жалити министру финансије.

Ја знам да то није случај само с овом општином, да им је пореза неправедно разрезата, таквих случајева има у целој земљи и то не само да је неправедан премер но и оцена земљишта. Ја знам како је једна општина место 16.000 динара, што је требало да плаћа, морала је платити 60.000 динара. Па шта је било, општина је се жалила министру и тражила да се поново оцени земљиште и да се плаћа на земљиште колико оно заслужује. Министар је уредио комисију која је оценила земљиште, али се није упуштала у премер земљишта. Тако исто требало је да ради и да се жали и ова општина. Најпосле имам да кажем ово: ако се дозволи овој једној општини од 40 глава пореских да се само њима учини та почаст, онда ја тражим да се свима општинама по нашој отаџбини учини то исто.

В. Младеновић — Мени се чини да разлози, који су руководили одбор да оваку одлуку донесе, као и разлог свију предговорника, који говоре да треба свима општинама у земљи у овој ствари помоћи, да су сви ти разлози оправдани, јер је хиљадама грађана ова неправда учињена. Јер зна се да није само једна општина где је ова неправда учињена, по њих има на стотине, на хиљаде грађана. Сад настаје питање: како ће то да се исправи? Господо, кад се узму на ум оне многе молбе о тражењу да се реквизиција исплати, и сад и ове молбе, онда да се то исправи треба доста новаца а ми их немамо, онда би требало направити један нов зајам и нов дуг. Но пошто ми не смемо више зајмове правити, а пошто на други начин ову неправду не можемо поправити, то би требало сад ову ствар поправити само у толико, да у будуће не сноси више народ ову неправду, да не плаћа тај неправедно намегнут вишак у будуће а тражити да им се врати оно што су дали, то је просто чинити што је не могуће, у јакој оскудици новца.

Желети је да те неправде у будуће не буде, те да се учини исправка да не плаћају више нег што треба, јер кад би се ова молба сад уважила овој општини, онда колико стотина молби има које би такође требало задовољити и кад би их све уважили, онда би морали да учинимо један зајам. Ја дакле мислим да ставимо ово министру у призрење и да му преисручимо да прикупи из целе земље све ове неправде учињене народу, па онда да решимо, а први ћу бити да се ова неправда исправи. Тада само ако буде новаца да Скупштини изнесемо, па ако се нађе средстава да се то плати, онда донети решење да се то свима исплати а мртво слово на артији не вреди.

Ранко Тајсић — Ја мислим да је веома zgodно да се овом приликом та ствар начелно расправи, пошто ће бити готово из свају крајева таквих жалби. Како ја разумем и како је у закону о порези записано, ко сакрије и не каже право стање своје имовине, биће петородно кажњен а имао сам примера да видим у срезу драгачевском где су премерили имања 4 домаћина и накли да су га прикрили и за петорогубу казну којом су кажњени и ипширски дијурци, отишло им је готово цело имање. С тога бих ја био за то, да се тако исто како је поступљено са овима, који су прикрили своје имање па су кажњени, да се онима којима је неправедно наплаћено више порезе врати из држ. касе.

Но кад се узме да је у новом закону о порези утврђена застарелост пореза и кад би се признао онај предњи начин то јест што је више плаћено држави да она врати а онај који је мање платио да доплати оно, што је дужан, то се не би могло изравнати са законом о застарелости. Јер по новом закону о порези ако ко не плати порез од 5 год. не дугује ништа држави, тако се мора узети обратно, да за 5 година у напред дугује од скривеног земљишта и плати толико колико је дужан и на земљиште и на казну.

Дакле било да се свима враћа или не, Скупштина треба да донесе једно начелно решење о томе, те да се други пут не мајемо око тога.

Алекса Ратарац — Ја ћу да говорим о овоме питању како ја знам. Ја ћу да кажем како ово у приватном друштву изгледа. Поједини грађани задужни неког за извесну суму и то његово задужење дође до наплате, но поведе се парница и докаже се да задужење не постоји и оно падне, јер нема вредности. И овде је сад такав случај, само што држава каже: „јест истина ниси дужан, али ти брате плати“. Ја то сматрам да не може да се оправда ни са моралне, ни државне стране и моје је гледиште, господо, да им ту више наплаћену порезу треба вратити.

Застарелости, што каже Ранко, има у закону о порези за оне који су прикрили имање.

Ја живим у једном богатом крају и знам да има прикривеног земљишта а знам и то, да онај који је прикрио неће доћи на казати, ја сам прикрио толико и толико и молим да платим казну и мораће неко да дође, који ће да изнађе те случајеве и да их расправи. Ово је лена прилика да се донесе закључак и да се нађе начин, те да се нађу и они који су прикрили, и они који су више платили.

Јованча Стојановић — Пошто се повела реч о неправилно плаћеној порези, баш ја хоћу неколико речи да проговорим. Истина је, да има много неправилности и да у свима крајевима има људи који дугују држави порезе само с тога што им је неправилно разрезана, и треба да им се још врати. То постоји у мом срезу а у свима како господу посланици сведоче, али у мом срезу постоје онајвише те неправилности с тога, што је комисија рђаво радила.

Такав је случај у мојој општини драговачкој где има много неправилности. Ту и данас има један човек који дугује преко 150 дуката порезе. Ако не верујете мени пишите општини на ћете видети да је тако доста. Неправилност премеравања види се из овога, што је у пописним књигама било записано да један човек у мојој општини има 60 ектара земље а он има само 3. Такве неправилности нема господу нигде у Србији, тај народ у мом срезу је презадужен тако, да и општина дугује 16.000 дин. порезе држави. С тога ја велим да би оним којима је више порезе наплаћено требало вратити, а што се плаши Скупштина да се тиме неће понузити приход од порезе, ја знам да ће толико исто, ако не и више бити оних, који су сакривали своје земљиште на ће се отуда толико исто добити.

Што г. Тома вели, на било је о томе закона пре, но ми знамо како је то ишло, кад је вршен премер 1886 и 1887 год. и кад смо дошли 18 Јула пр. год. ми смо нашли 18 комада уверења, која нису одобрена.

Ту је дакле било мењање једне, друге и т. д. владе а сва та акта стајала су у архиви и тад се тек ослобођава од порезе за 1891 год. али не и за раније године.

Ја мислим да је већ време да се једном томе стане на пут, те да нас не среће народ и пита шта смо учинили а ми да им одговоримо ништа. Ми треба једном да нађемо начин да те да им у томе помогнемо. Народ од ове владе много се нада и много очекује, а ако не исправимо онда ће имати право да каже: па нама није ни сад лакше ни боље.

Дакле ја бих био мишљења, да не би више такве неправде трајале, да би се једанпут томе на пут стало, да се ослободу они људи од пореза, који дугују, а који нису дужни да плаћају.

Станко Петровић — Господу предговорници су готово испрнели све оно, што сам ја хтео да кажем. Али ипак и ја ћу да кажем неколико речи. Све ове жалбе, које су упућене против неправедног наплаћивања порезе имају са свим свога места. Господу, мени се чини да не би Скупштина много пута решавала о стварима овакве природе, да би најбоље било, да се ова молба усвоји, али да онда то решење вреди и за целу земљу. Дакле ја мислим, ако се одобри да се тим људима помогне, који су поднели молбу из тога села, онда да та скупштинска одлука важи за сва места у Србији, где је тако неправедно пореза наплаћивана. Ми сви знамо ако се овако усвоји, онда може бити, да ће бити некаквог дефицита. Али ја мислим да то не треба да нас изненади и ако буде

дефицита, онда да га сви подносимо и Скупштина нека донесе одлуку, да се за рачун тога дефицита разреже прирез на све главе у Србији. Тако би се правда задовољила, јер за цело није право, да се једном земљоделцу продаје имање за порез, а газде да тај терет не поднесе. Кад ми платимо и ако буде неког малог дефицита, ода ће се то лакше поднети. Дакле, мишљења сам, да се ова молба усвоји, и да то решење скупштинско важи и за целу земљу, јер није право, да неко сноси терете колико му није могуће да плати.

Арса Прокопијевић — Кад је г. Раша Нинић у првом свом говору казао, да се врати неправедно разрезани порез не само тим општинама што су молбе Скупштини поднеле, него и у целој земљи, где има таквих неправилности, онда г. известилац кога је г. Витомир потпомогао рекао је, да би то било зло што би се морало тада многа пореза враћати а још г. Витомир рече, да би се морао знатан дуг учинити. Ја са њима двојицом не делим њихова мишљења: да би то било зло. На против ја рачунам да би било зло, ако би остало овако како је. Ви се, браћо, сећате врло добро оних честих изјава по новинама, да људи нуде своју земљу, коме год хоће, да је обделава, да скида сав приход од ње само да држави плаћа порез. Читао сам неколико изјава, да људи не само што дају приход од своје замље, него дају чак и повластицу, да онај, који обделава његову земљу а само плаћа од прихода порез држави, може још за кућу сећи и дрва сува за огрев. Дакле то људи траже само да се курталишу новог неправедног пореза у који су загазли. Ја знам још неколико случајева, а нарочито онај с г. Милошем Бојовићем, који је окукао код министра због неправедно разрезаног пореза. Он је плаћао 100 и више дуката порезе на имање. Он није могао да плаћа општини што порезе дугује, а кад је ово имање за наплату порезе лицитационом давано једва је трећину порезе могло да плати општини, од оне суме колико му је разрезано да плаћа на то имање, а далеко од тога, да му још остане што год преко плаћене порезе, да ради себе, фамилију, да је одева и т. д. Ја велим, код таквих случајева, где се и комисијским радом и новим премером може доказати да је имање рђаво премерено и где се више на њих плаћа, но што треба, да не би било зло, ако се врати вишак неправедно разрезане порезе, но би било зло, ако држава, као моћница ту неправедно разрезану порезу не врати. Ако немамо за исплату других извора, ја не бих стидовао, да учинимо и један зајам за тај рачун од кога се г. Витомир плаши. Ја рачунам да то неби био нов зајам, него један чисто државни дуг, што има држава да плати оним људима, којима је неправично узето, што није требало. Мени се чини, да у том случају држава треба да плати свима грађанима, којима је више наплаћено порезе, као што треба исто онако, као кад би ја за време неунољетства уживао неко имање, а доцније дође други и докаже, да нисам имао права на то. Онда ја сам у том случају дужан да платим накнаду, усљед незаконог уживања, причиниену. Ја се слажем с г. Ранком и с г. Рашом, а не слажем се с г. Витомиром. Још ћу само на послетку рећи да ћемо велико добро учинити, ако усвојимо ову молбу и све друге овакве природе, јер тако ћемо спасти људе, који су остали без чега.

Витомир Младеновић — Г. Арса Прокопијевић до- казује, као да сам ја казао да би то било зло, да се ове неправде исправе, т. ј. да се врати вишак неправедно наплаћене порезе. На против господу, ја сам казао, да то треба исправити, само не једној општини но свима општинама у Србији и да се у будуће не би то дешавало, треба да прикупимо све податке о томе и да се оне сад исправе те да и даље народ ту неправду не трпи, а према тим подацима да видимо, можемо ли да платимо и оно што је до сад народ више платио порезе због неправедног разреза. Дакле ја сам казао, да треба да прикупимо све податке о томе, и да видимо да ли према финансијским приликама можемо да платимо, а не да доносимо сад одмах решење без икаквих података да га не можемо извршити. Но да видимо да ли можемо платити или се морамо задужити и опет велим не вреди доносити мртво слово на артију, но стварно помоћи народу,

Министар Финансија Михаило Вујић — Мени је жао што нисам био од почетка, да будем упознат с овом ствари коју је предложио г. Риста Поповић, а то: да се једној општини врати вишак наплаћене порезе. (Риста Поповић: ја не тражим, да се врати, него да се не наплаћује од људи, оно што нису дужни). Лепо опет је сличан случај са многим другима о којима може бити речи.

Нема сумње, господо, да не само правда пореска већ и најобичнија правда људска захтева, да нико не плаћа више порезе него онолико, колико према његовом приходу на њега пада. Међутим, господо, у оваквом случају ја мислим да би се огрешили, кад би сад донели какво решење а ево зашто. Ја ћу у кратко да наведем само неколике разлоге. Пре свега господо ви знате врло добро како је премер земљишта извршен 1885 год. ви знате колико је тај премер нетачан. Ви знате тако исто врло добро да су од ово две године чињене исправке у порезу на земљишта а нарочито у класификацији земљишта, те исправке донеле су да је већ пореза на земљишта смањена до један и по милајун дивара. Накнадни премери, који су у последње време вршени, нису мерени катастерски већ опет овако од ока рађени.

Сад за мене, а мислим и за свакога, настаје питање, који је премер тачнији, да ли онај од 1885 године, или овај накнадни? Ми сви знамо, да онај премер од 1885 године није тачан. Међутим и ови исти накнадни премери и ова сва нова класификација земљишта, тако исто могу бити погрешни. Они се сматрају у толико само повољнији, што олакшавају овим местима, која су се тужила, да им је земљиште стављено у вишу класу порезе.

Кад би ми донели одлуку такву, да овим људма вратимо више плаћену порезу, било за то, што им је више земљишта уписано, било за то, што је њихово земљиште у већу класу уписано, ја мислим, да би се јако огрешили, нарочито сад кад имамо да очекујемо прави катастерски премер земљишта.

Ја имам са више страна извештаје да је оваквим накнадним премерима опет учињена неправда само у противном правцу а то је та, што је уписано мање земљишта а има доста и тога да има сувише декласификованог земљишта. Кад би ми сад донели такву одлуку, да се свима онима којима је више наплаћена пореза врати, ми би се огрешили, с тога што немамо сигурног основа, на коме можемо донети такву одлуку, да се неким општинама врати више наплаћени порез. Ми би правилно могли донети такву одлуку, тек онда, кад би правилан премер и правилну класификацију земљишта извршили.

Ја сматрам за дужност, да напоменем и да поновим оно, што сам и лане у Скупштини говорио, да наравно праведан премер и класификација земљишта могу да се изврше тек кроз 8 до 10 година, јер и ове земље које располажу са много већим капиталом, нису могле то да изврше ни у току од 50 година. Ја вам само наводим за пример и Француску, да у њој и дан дањи не могу да се похвале, да имају тачан премер и класификацију земљишта а ако је она 50 година вршена.

Сем тога, господо, ако би се ми данас већ решили, да донесемо такву одлуку у опште, — јер што решимо за једну општину ваља да решимо и за све остале — онда држим, да би логично било, да се не само врати и више наплаћени порез већ и гди год се нађе премером, да је мање разрезано пореза, да се и од ових накнадно већа пореза наплати. Ја само напомињем, да би то право било јер, кад хоћемо да изгасе државне враћамо што је више наплаћено, ваља и да наплатимо оно, што је мање наплаћено. Ја дакле држим, да ово питање није тако просто, да га можемо прекрхати у једном случају преко колена, јер ако решите овај један случај, онда треба да га решите и за све остале случајеве.

Ја нисам био у одбору кад је ова ствар претресана, нити сам знао за прави предлог г. Ристе Поповића. Но ја сматрам за дужност, да захтевам од Народне Скупштине на основу самог пословника, да се ова молба врати у одбор, те да се по истој и ја саслушам.

Најзад кад се каже, да треба да се врати више наплаћена пореза, онда треба и да знамо, колика је та сума и хоће ли се ова моћи и откуда платити, или ћемо тим људма оно, што је више наплаћено, рачунати у будућу порезу и како. Може да буде и један и други начин. Са тога свега ја мислим, да су та питања таква, која захтевају, да се мало више о њима размислимо и с тога тражим, да се ова молба врати у одбор, те да тамо расправимо та питања. (Чује се: врло добро.)

Потпредседник — Има још пријављених говорника. (Чује се: да се реши). Овде има још 16 пријављених говорника, али како надлежни министар финансија тражи, да се ова ствар врати у одбор, па да се та ствар са њим реши, потпредседништво налази, да се томе захтеву г. министровом треба одазвати. Јер он има права да тражи да се саслуша, кад није саслушан по тој ствари, па кад се она врати у Скупштину, онда може бити даља дебата. (Чује се: да се реши.... жагор).

Ако сте вољни да се води даља дебата по тој ствари, онда ћу то ставити на гласање. (Жагор).

Вића Радовановић — И ја би хтео овом приликом да говорим, те с тога не одустајем да сад не говорим у опште по тој ствари.

Потпредседник — Кад има посланика који желе да говоре о тој ствари, то ћу продужити дебату. Има реч:

Риста Поповић — Ја сам хтео да одговорим г. министру финансија, јер ме није чуо, пошто ту није био — шта сам говорио и шта сам тражио. Он каже да сам ја тражио, да се врати тим људима пореза, коју су они неправедно платили. То нисам тражио, али пошто опет ту он није то му нећу ни одговорити.

Велизар Кундовић — Ако хоћете, господо, ту ствар да решимо како закон наређује, онда се морамо обазрети на члан 94 закона о пословном реду у Скупштини. Тамо стоји ово:

„Ни о једној молби и жалби не може Скупштина решавати, односно самога предмета њенога, ако она долази у круг рада појединих министара, а пред њима није била, и такве молбе и жалбе одбор ће упућивати надлежном министру“.

Према овоме законско наређење са свим је јасно, да се ми не можемо упуштати у оцену овога предмета, и онај закључак одборски сасвим је уместан. Пошто се министар није саслушао по овој ствари, то је, дакле, одборово решење правилно, да се надлежном министру упути и он се мора саслушати.

И ја сам, да се ова ствар упути господину министру финансија.

Станча Виденовић — Господо, овим се предлогом хоће да исправи оно, што је неправилно натоварена пореза на народ, јер има данас и старе порезе разрезане 1885 и 86 године и која се сад не може да плати. И овим што се предлаже да се та пореза расходује, то је са свим правилно. Али ја мислим, да ће се појединим молбама или предлозима посланичким оваквим довести у заплет финансиско стање, и с тиме се ја не бих могао сложити; но најбоље би било као што рече Ранко Тајсић, да ово питање у начелу решимо, на који ћемо начин ту неправду уклонити и народу да помогнемо. Јер целој земљи било је ових неправди, а има тога нарочито у пиротском округу, где је вршио класификацију неки Илија Мутавчић и уписивао много више земљишта него што га је било, и због тога људи нису могли да плате порезу и у 6—7 општина остало је старе порезе на 68000 дивара. Према томе ја бих радо прихватио предлог г. Ристе Поповића, али с тим да се и овим општинама па и свакој другој у оваквим случајима стара пореза расходује; јер има један човек који дугује од порезе на 800 и 1000 дивара и неће моћи никад, према имовном стању, да плати.

Дакле, слажем се са предлогом Ристе Поповића.

Марко Петровић — Кад је донет нов закон о порези, њиме се ишло на то, да се стара система пореска измени, те да сваки плати порезу на оно што има. То је била намера тога закона, али са извршењем истога отишло се у стару погрешку и тражила се пореза од појединих грађана на оно што немају и што не могу да даду.

Та кривица није до закона нити до системе његове, него је до ондашњег политичког духа, који је владао, и где је требало пара пошто по то, на шта буде даље. У колико је тај закон, који треба да учини измену при наплаћивању порезе, штетно примењен и олакшао државни живот онога стања у толико је одузео финансијски живот данашњем стању, јер, као што смо чули, сада дефицит у порези на земљу из дана у дан расте, и до сад је нарасто од један милијун и неколико стотина хиљада динара само од порезе на земљиште, који ће дефицит можда непрестано да расте, ако се исправка у овоме почета буде и даље изводица. Јер у колико су онда људи, који нису у време завођења ове порезе, неправично оптерећени порезом и на онолико колико немају земље, и метули исту у ону класу у коју по својој каквоћи није могла доћи, — у толико су они, који су се тада могли и хтели да увуку пријатељски у државни режим тога доба — пријављивали мање него што имају и оцењивали лошије него што би то требало, — и тиме мање плаћали порез на штету и тадашњег и садашњег финансијског стања наше државе и државне касе. То није тајна, да сви они људи, који су уживали наклоност државног режима тога доба, нису ни половину свога имања показали; и ако се сада реши, да се врати порез неправедно одузети а уједно не реши се и то, да се наплати и порез, напред наведеним начином прикривени, онда би тиме оштетили државни буџет, и онај велики дефицит, који се провлачи кроз државни буџет, увећао би се.

И мени се чини, да треба оба ова питања паралелно да се реше, како би се онима, којима је више наплаћено порезе, исти вратио, а од оних који су своје земљиште прикрили, да се поново премери и од њих сав мање наплаћени порез наплати, те да се на тај начин дефицит тиме попуни. И онда ће се постићи правда и неће се створити онај огроман дефицит у државном буџету.

Господин Ристин је предлог непотпун. Он каже: да се ослободе од плаћања порезе они, који дугују, и који исти нису платили. Мени се чини, да је то неправдо, јер има много људи, који нису платили порез, не за то што нису способни да га плате, него за то што апелују на то и неће да га плате с тога, што им је неправедно разрезан. Дакле, они просто из позивања на право неће да плате, док други нису хтели или умели упорно да заступе своје право, па сада решити да се само овима не наплати та пореза док је од других тако исто неправдо већ наплаћена, па њих превидети овде, држим, да би то било неправедно, но држим да се они уравнију, па кад се призна та неправда једнима, тада да се призна и другима, без обзира јесу ли или нису платили оно што нису били дужни платити, јер то је правилан појам о правичности, који треба да има овде својих и искрених поборника.

Да би се и ова штета држави накнадила, која је учињена тиме, што су неки непатриотски прикрили своје земљиште, те тиме мању порезу плаћали, ја мислим, да је крајње време, да се поднесе Скупштини предлог о томе, да се рок о застарелости у закону о порези, који истиче ових дана, продужи. Можда је већ тај рок и ту. Ако се тај рок не продужи, онда ће се државна каса оштетити и она неће моћи да накнади штету од оних од којих је мање порезе наплаћено и на тај начин оштетиће се или они, који су платили више порезе, но што им је припадала према количини и каквоћи земљишта, и који овде траже да им се опрости вишак порезе на земљиште кога у својини немају, као и они који траже да им се врати више наплаћени порез којима је неправедно узет; или ће се оштетити државна каса, плаћајући или праштајући више узете или тражене порезе, а немогући исту накнадити од оних, који су заатајали своје имање, када ова кривица пређе у застарелост. Дужност је, дакле, сваког посланика а и министра финансије, да тај рок застарелости по закону о порезу од 1885 год. продужи бар за 4 до 5 година, те да се тим добије што више времена, да се уђе у траг тим злоупотребима и утајама и наплати онај мање наплаћени порез. И то је једини пут, да се и накнади онај дефицит у буџету, а не да се прави још већи, што би неминувано дошло.

Што г. министар мисли, да се путем новог премеравања и класифицирања земљишта може исправити погрешка у порези, која се више или мање наплаћује, мени се чини да је то прегреставка, која нам неће донети никакве стварне резултате. Он сам признаје, да ни Француска за 50 г. није могла тачно да премери и класифицира своје земљиште, ма да она располаже много већом техничком снагом и већим капиталом, који на ту цел може трошити, — и ма да су у Француској имања појединачно груписана а не овако распарчетана као што је код нас. Према томе са овим поновним премеравањем нећемо бити скоро готови, те ће се ова неправда у порези из године у годину продужавати.

На крају крајева ми ћемо стећи горко искуство, да се пореза на земљиште не само не може никад праведно распоредити и наплаћивати, него да ће се на крају свега прибрати једно искуство, — да ће нам те мерачке комисије више утрошити капитала за мерење, него што ће нам и саме порезе са те земље доћи када се она правилно премери и строго по правичности класификује. И на крају крајева можда ћемо се уверити, да би било, можда још и данас и правилније и практичније, да се у место порезе на земљиште у колико ће нам она изнети, када се земља правилно премери и правично опени, — удари порез на сопственике земље и то да се класифицира тако, како ће у јевтинију класу доћи планински окрузи са лошијом земљом, који би према величини земљишта и броју житељства плаћали мање порезе од оних округа, који су богатији у земљи. — Дакле овај порез који данас плаћамо по земљишту, распоредио би се према изложеном и поделио на окрузе, — окрузи би сваки свој део, на окружним скупштинама, поделили на срезове, срезови свој део на општине, општине свој део на села, а села свој део на своје становнике, према њиховом познавању правде, колико ко треба, и колико ко фактички може да плати ове порезе, која се данас плаћа на земљу. — Па чак, и становници варошки, могли би понети неки део ове порезе од земљишта, јер и њих земља храни. Али ово су све детаљи, а овде је реч само о принципу. — И мени се чини да овај начин наплаћивања порезе на земљу коштао би јевтиније а биће и правичније распоређен, јер становници међусобно најбоље познају своје имовно стање. Иначе као год што се пређе отишло било у једну погрешку што је држава, кад је била у нужди, тражила већи порез, но што ко може и треба да плати, — те је од 1 хектара правила 10—15 хектара, исто тако и сада чини се неправилност премеравањем и новим класифицирањем на многим местима, јер није то баш немогуће, да се сада новим премеравањем и класифицирањем, такође начине злоупотребе на штету државне касе, — јер држава нема довољно моћи да може контролисати то премеравање и класифицирање на свима местима. Ма како да се премери, опет може се десити, да сразмерно мање плаћају они, који имају више земљишта, него ли други, који мање земље имају. Природа порезе на земљу и начин оцене њене тако је незгодан, да се ни приближно не може постићи правда. — Ми можемо чинити што хоћемо, можемо милионе трошити на то премеравање и оцењивање, али ја вас уверавам, да ће нас то више коштати, него што ће износити пореза на земљиште поред тога, што ће и тада остати опет јаким трагова неправде у количини порезе, како на спрам појединих места, тако и на спрам појединих лица. Ми знамо, да су и прошле године почели инжењери да премеравају земљу појединим општинама, — па шта је било? — Пола године премеравали су једну општину, и то у равници Јадра, па ипак није чини ми се све доврћено и ако је на то и сувише потрошено. Ако дакле то узмемо у рачун, колико се потрошило на ту цел, одма у почетку, у малој размери, и како нам то споро иде, доћи ће се до уверења, да је више на то издато дијурне, него што ће за неколико година бити више порезе. Мени се чини, да би министар требао да обрати озбиљну пажњу на ове изнете мисли, и да их за раније узме у озбиљну оцену, те да зараније нађе бољег начина, да се овоме на време и помогне, а овако са изложеног гледишта ја држим да ми нећемо постићи цел, којој тежимо. Бар са порезом нећемо постићи оне резултате, које бисмо желели и требали да постигнемо, зато бих био миш-

љенја да се ово врати министру, па пошто се буде озбиљно све претресло и проучило, што је овде изнето, онда да усвојимо оно, што се буде нашло да је са довољно пажње срачуњено и предложено. — Што се пак тиче премеравања, у цели баштинства, то се може поступно и за дуже време изводити, без осетне штете ма за какве битне државне или народне интересе. (Одобравање).

Арсеније Ирић — Ја сам мислио да проговорим о овој ствари о класификацији земљишта, јер то није само, што је казао г. Риста Поповић, да је само у две општине рђаво премерено земљиште и класифицирано, него то је тако у целој земљи. У оно време кад су напредњаци били, они су казали да се само измери земљиште, а пишу ми казали како да се измери и тако нетачно мерење начињено је од једног хектара по 6 хектара а тако исто су га рђаво и класификовали, да плаћају много више порезе, него што би требали. То је у целој земљи тако, и зато сад има да се премери поново у целој земљи и да се боље класифицира земљиште. Ја сам био 1886 г. одређен у комисију за класификацију земљишта и ту је био владин изасланик који је био — разуме се — напредњак и он нам није дозвољавао, да штогод помогнемо народу. Било је случајева, да су људи, уместо на 3 хектара плаћали порезу на 10 хектара. А што се тиче тога, да би се та пореза могла поново разрезати и урачунати у порезу идуже године, то је мислим немогуће, јер кад узмем на ум то, да је та неправилност у целој земљи, онда сам уверен, да ће на то урачунавање отићи готово цео једногодишњи данак. Зато ја мислим да ову ствар треба вратити у одбор, као што рече поп Марко, да се понова разради и проштудира.

Вогосав Поповић — Зајста се чини велика неправда у наплаћивању порезе појединим грађанима, и зато би то требало што пре расправити и да се земљиште класифицира као што треба. Каква је неправилност у томе, ја ћу навести неколико примера. Има више општина, а бар ја знам за неколико, које су у оно време, кад је био попис земљишта уписале по 6000 хектара утрине, а сад су поновним премеравањем инжењером и нашли само 600 хектара. Дакле на ових 6000 хектара који су уписани на ову утрину, оне на то дугују; сад имају да плате по 20—30000 дин. порезе на утрину и да би могле то исплатити морале би се целе утрине продати; дакле то би требало ослободити. Даље да наведем други пример: Има случајева много, где људи продају своје имање другом, и издали тапију на имање, а купци уживају та имања; и ко плаћа сад порез на то продато имање? — плаћа га још продавац, јербо још није могло да се изведе по пореским књигама.

Даље има појединих села где град утуче све и то се дешава по две три године узастопце и разуме се да ти људи нису у стању да плаћају порез на своју земљу, а међутим нису ослобођени од плаћања. Дакле при решавању ове ствари треба узети у обзир све тешкоће које сналазе поједине људе и врло је добро учињено, што је ова ствар враћена поново у одбор и он сад треба да узме у обзир све ове тешкоће, које се дешавају у народу.

Раша Нинић — Господо, ја по други пут узимам реч како би праведно узели у оцену ову ствар. Ми не треба да будемо једностране у овој ствари и да узимамо у заштиту само поједине општине, него треба да се заузмемо за целу земљу. Кад узмемо за пример само премеравање земљишта у крајинској округу (Потпредседник. — Ви сте једном говорили о овој ствари, али пошто сте отпочели то изволте довршити свој говор). Ја имам за округ крајински да говорим. Кад је била 1885 год. одређена комисија, за премеравање и класификацију земљишта, а жао ми је што овде нема г. Гарашанина, да чује какву је комисију онда био одредио за овај округ.

(Потпредседник. — Говорте о ствари).

Тамо је била одређена комисија таква, каква нигде није била, а то зато, што је то био побуњени крај, и што је та комисија наредивала, те је морало бити онако урађено и разуме се да ту није правилно рађено. Зато дакле држим да би при решавању ове ствари требало имати у виду све те околности,

Стојан Станковић — Одборово је решење добро, само, што он при доношењу овога није испунио форму; није саслушао надлежног министра, по и да га је саслушао министар би сигурно рекао оно исто што нам је већ и овде рекао, и од тога ћемо имати слабе асне. Одбор је добро рекао да се ова ствар упути министру на призрење, а најбоље би било да једним посланичким предлогом у опште решимо све ово.

Вића Радовановић — Поводом ове молбе у Скупштини се чуло мишљење, да би свуда требало правду задовољити као и овим молитељима. Свакојак је правилно мишљење г. министра да се ова ствар врати натраг у одбор па овим молитељима дати задовољења у томе, да се људима, који дугују неправедно порезу, не продаје кров над главом. И то зашто? — За оно што не дугује држави. Држава не сме да се служи неморалним путевима и да наплаћује порезу која се у ствари не дугује и да истерује из кућа оне, који треба нешто да плате што је неправедно натоварено. Држава треба да задржи до извршења наплату ове порезе, докле Скупштина не донесе решење по овој и подобним молбама. Пошто је Скупштина расположена да се свима задовољење да, то треба да поднесемо предлог о томе, па том приликом да можемо о свему дебатovati, а у исто доба тим предлогом може да се постигне допуна онога члана којим се говори, кад су премер и класификација нетачни да се земљиште може ослободити од порезе; али не бих делио мишљење са предговорницима, који кажу, да кад је разрезана пореза, да се мора и платити. Као што сам горе рекао, држава не сме да се служи печасним средствима при изнуђавању дација грађанских.

Тодор Радовановић — И ја сам устао да проговорим у корист овога неколико речи. У округу врањском срезу полањчком, две три општине задужене су са преко 80000 динара и то на утрину коју су уступиле држави, па она неће да је прими а међутим тражи порезу. Дакле и њима би требало опростити.

Тома Јовановић — Господо, ја бих, да проговорим неколико речи о премери земљишта и волео бих да се г. министар десно овде. Сви сте чули да министар признаје да премер није правиан и због тога премера земљишта поједини људи пропадају и долазе до просјачког штапа. Господин министар каже да ономе, коме се земљиште понова премери, да ће му се вишак рачунати у отплату другог пореза, али шта је тиме поможено ономе, коме је већ узето све до голе душе? Господо, у округу врањском продају људима туршију и кисео купус за порезу, па на шта ће више да плаћа, кад му је и последња и њива продата? Као што је рекао г. посланик Тодор 80000 дин. остале су дужне 3 општине, кад ће оне да се одуже? Зато све није одговоран овај г. министар, али је одговоран за ове две последње године, јер толике молбе и жалбе народа и интелекције посланика нису ништа помогле. Г. министар није одговорио, да ће тај нови премер свуда учинити. Господо, ви можете да задужујете поједина села, али ће она остати само робље српско, ништа више. Они, који су постали напредњаци, они живе — ништа не плаћају а сељак ако није дошао на гласање или изабрао кмета кога власт хоће, он мора да пропадне. Докле ће народ тако да трпи? — С тога сам за то да се мишљење г. министра не усвоји, него да формалан предлог Народна Скупштина изнесе за сву земљу, а не за поједине општине, а остале да дођу за то у банкротство.

Известилац Мих. Ристић — Ја ћу неколико речи да кажем. Одборово мишљење сасвим је правилно, јер ова молба није била пред министром, и због тога је као што рекох а на основу закона о пословном реду, одборово мишљење сасвим правилно.

Потпредседник — Чуло се мишљење одборско. Ја ћу да га ставим на гласање. Ко је за то да се усвоји мишљење одбора: да се ова молба упути надлежном министру, тај пека седи, а ко је противан нека устане? (Већина седи).

Објављујем да је Скупштина усвојила одборско решење.

Известилац Мих. Ристић чита даље:

Сељаци села Љубања у ср. и окр. ужичком моле да им се исплате реквизиционе признанице;

Сељани Горњег Драговља у ср. запаљском окр. топличком моле да им се понова премери и класификује имање;

Добрисав Вејизовић из Вишесаве у окр. ужичком, моли да му се дозволи да из државне планине Таре узме без таксе 220 чамових дрвета;

Никодије Плавчевић из Вукање и Рака Арсић из Породина у ср. моравском окр. крушевачком, моле у име свију сељана, да Нар. Скупштина реши: да се још зимус пошаље комисија, која ће премерити и правично класификовати њихова имања;

Миленко Пајовић из Гуче, моли да му се одобри, да продаје лекове у драгачевском срезу;

Вићентије Мировић учитељ моли да Народ. Скупштина реши: да му се године, што је провео као привремени учитељ рачунају као да је био стални учитељ;

Суд општине ратарске, моли да им се што пре изда реквизиција, како би могли исплатити купљени плац за цркву и прибрати материјал за исту;

Мих. Н. Смиљавић пуномоћник села Белотића жали се што им нису исплаћене реквизиционе признанице;

Сељани села Доњег Драговља у ср. запаљском окр. топличком, моле да им се поново премери земља и разреже пореза;

Суд општине доњо-видовачке са својим грађанима моли да им се исплати храна и све оно што им је одузимато за време српско-турског рата;

Сељани села Ступнице у ср. запаљском окр. топличком, моле да им се поново премери и класификује земља;

Јован Стојаковић из Криве Реке у ср. златиборском окр. ужичком, моли да се стаци на пут трговцима, који задужују инвалидску сиротињу и тргују са њиховим крваво зарађеним новцем;

Сељани села Криве Реке у ср. златиборском окр. ужичком, моле да им се понова класификује земљиште а одређену комисију сами ће платити;

Битан Илић из Овселинца, моли да његова земља буде понова премерена и класификована;

Радојко Милановић и још четири грађанина из Чагравца у ср. запаљском окр. топличком, моле да се у њиховом селу премери земљиште и пореза доведе у ред;

Владисав Јовановић слуга из Београда, жали се, што му се не исплаћује досуђен новац;

Душан Бркаловић, писар Упр. вар. Београда, моли да Народна Скупштина реши: да му се 11 година 5 месеци и 29 дана што је као учитељ провео у Црној гори, урачунају у указне године службе;

Општине у срезу моравичком окр. ужичком, моле да Народ. Скупштина нареди, да се народу истог среза изда оруђје, ради чувања живота и имања;

Савка удова поч. Милосава Трифунца, моли да јој се исплате 7 реквизиционих признаница;

Риста Павловић из Шапца, пуномоћник села Маова у окр. подринском моли да Нар. Скупштина одреди комисију, која ће реквизиционе признанице, која је држава за време српско турског рата издала селу, Маовима прегледати и исплатити као и осталима;

Милован Ђорђевић из Гуче у ср. драгачевском моли, да му се плати за кукуруз, брашно, краву и др. што му је узето за време српско-турског рата;

Димитрије Трајковић из Алексинца моли да му се од српске утрине да земље на уживање;

Благоје П. Срећковић и још 32 дуванџије из Београда моле, да Нар. Скупштина изради, да се на првом месту њима дају службе у монополу дувана;

Сељани из Качера у ср. и окр. ужичком, моле да им се поново премери и класификује земља;

Сељани села Овселинца у ср. запаљском окр. топличком моле да им се исплати храна и све оно што им је одузимато за време српско-турског рата;

Јанко Стојиљковић и још 4 грађана из Краставче у ср. запаљском окр. топличком моле, да се у њиховом селу поново премери земљиште и пореза правичније разреже;

Стеван Мишић из Свилајнца моли, да му се исплате 4 реквизиционе признанице;

Недељко Раденковић и још 49 сељана из Грабовца моле, да Народна Скупштина реши: да се истом селу поврати утрина, одузета му актом министра народне привреде од 20 Септембра ов. г. НБр. 2225;

Сељани из Шљивовице и Стапора у окр. ужичком моле, да им се исплати стока и храна одузета за време рата;

Сељани из Стрмне Горе у ср. подринском окр. ваљевском моле, да им се имање поново премери и класификује;

Суд општине негбинске у ср. златибор. окр. ужич. моли да им се огласе за важће и исплате реквизиционе признанице, које уз молбу шаљу;

Петар Пећић из Тоболца у ср. трстеничком округу крушевачком жали се против управе монопола дувана, што му је јефтино оцењен дукан;

Јоца Милошевић из Војилова у ср. голубачком окр. пожаревачком моли да му се исплате реквизиционе признанице;

Живко Вученовић и Петар Парваковић из Ноћаја жале се, што им се не исплаћује реквизиционе признанице;

Грађани општине пребешке у ср. левачком окр. моравском моле, да им се исплати реквизиција;

Сељани села Врбнице среза моравског окр. пожаревачког моле Народну Скупштину, да се одвоје од општине орљевачке, и да село Врбница образује засебну општину;

Сељани села Чагровца и Кеније у ср. запаљском, окр. топличком моле, да се одвоје од дуго-пољске и образују засебну општину;

Ђорђе Јовановић, пекарски слуга, из Ваљева, моли Скупштину: да нареди српској власти да му изврши наплату дуга по одсудном решењу судском;

Милија И. Ракић, учитељ, моли да му се поврате права за време, за које није био учитељ.

Решење: Све се ове молбе упућују надлежним министрима на призрење.

Потпредседник — Међу овим молбама има и таквих којима се тражи исплата реквизиције. Одбор је донео неправилно мишљење да се оне упуте министру јер по члану 93 пословника председник одбора за молбе и жалбе кад други неки одбор има на решењу неку ствар, која је у вези са каквом молбом, треба ову да упути томе одбору. Постоји предлог о исплати реквизиција на, како председник одбора за молбе и жалбе, није молбе односно реквизиција упутио у одбор пред којим је предлог о исплати реквизиције, то нека сад то учини. Све друге молбе имају по одборском мишљењу да се упуте надлежним министрима. Стављам дакле на гласање. Ко је за то да се усвоји одборско мишљење по овим молбама тај нека седи, а ко је противан нека устане (Већина седи). Објављујем да је Скупштина усвојила мишљење одборско.

На дневном реду је даље предлог закона о изменама у закону о пословном реду у Народној Скупштини.

Известилац Милун Миљковић прочита предлог владе за измену и допуноу закона о пословном реду Нар. Скупштине, (ст. 152) а за тим и извештај одборски (ст. 302).

Потпредседник — Пошто нико не тражи реч то стављам на гласање: Прима ли Скупштина у начелу прочитане измене и допуне? (Прима).

Сад прелазимо на претрес у појединостима.

Известилац прочита измену члана 34-ог.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану измену? (Прима)

Известилац прочита измену члана 53-ег.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану измену? (Прима).

Известилац прочита измену члана 65-ог.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану измену? (Прима).

Известилац прочита измену члана 70-ог.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану измену? (Прима).

Известилац прочита измену члана 72.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану измену? (Прима).

Са овим свршено је прво читање закона о измени и допуни закона о пословном реду у Народној Скупштини.

Част ми је саопштини Народној Скупштини, да су г. г. Краљевски Намесници изволели потврдити: „закон о повластици за клање свиња и прераду свињских продуката по систему америчком“; за тим: „измене закона о повластицама српском бродарском друштву од 6 априла 1890 године“ и „закон о попису људства и домаће скоке у Србији“.

Пошто је данашњи дневни ред исцрпљен, то данашњу седницу закључујем, а заказујем другу за сутра у 9 сати пре подне.

На дневном реду буће II читање закона о уређењу округа и срезова.

Седница је трајала до 11 $\frac{1}{2}$ часова.

31 САСТАНАК

14 децембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Каткић

СЕКРЕТАР

Доброслав Ружић

Почетак у 9 $\frac{1}{2}$ часова пре подне.

Присутна су г. г. министри: унутрашњих дела, и просвете и цркв. послова.

Потпредседник — Састанак је отворен. Изволте чути протокол 30 састанка.

Секретар В. Младеновић прочита наведени протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима). Изволте чути молбе и жалбе које су Скупштини упућене.

Секретар Добр. Ружић чита:

Грађани вароши Крагујевца моле, да Крагујевац — по примеру Ниша — добије засебну управу;

Сељани из Габровца и Бербатова моле, да се процени земљиште на коме станују, те да исто исплате држави;

Александер Отроковић помоћник алексиначке болнице моли за указну службу;

Сељани из Габровца и Вукманова моле да им се поново премери земљиште;

Суд општине рибарске моли, да се сељанима исте општине исплати реквизиција;

Сељани из Страгара моле да за неко време буду ослобођени плаћања порезе;

Сељани из Бербатова моле да им се опрости интерес на дуг, што су држави дужни;

Сељани Доње Топлице моле да буду одвојени од марковачке и буду придани боговађској парохији;

Стева Аћимовић учитељ, Сима Јовановић, марвени лекар, и Леонида Арменулић царинар — моле да им се извесне године службе урачунају у указну службу;

Еснаф механско-кафански из Алексинца моли, да се укине акциз на пиће и друге реформе да се изврше;

Сељани из Бобовишта моле, да могу бесплатно вући суву и лежећу гору из општенародне шуме;

Сељани из Љутежа моле, да се њихово село одвоји од Мажачке и прида Предејанској општини;

Сељани из Погорелице у срезу жичком моле, да им се дозволи сађење и производња дувана;

Еснаф ковачки из Књажевца жали се против решења министра Народне привреде, којим је забрањено тамошњим ковачима да немачким ковом поткивају коње;

Светозар Буњак из Рибнице, жали се против Управе монопола дувана, која му је јефтино проценила дуван;

Сима Јовановић марв. лекар при управи државне ергеле, моли да се установи стална комисија за државну ергелу;

Марко Алексић из Кнежице у ср. млавском окр. пожаревачком жали се против пресуде управе монопола дувана;

Сељани из Самаила у срезу жичком окр. рудничком моле, да се строжије кажњавају крађе и друге мере против истих предузимају;

Живојин и Ђурђе браћа Максимовићи из Опланића у ср. жичком окр. рудничком моле, да им се врати продата кућа и окућница.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе. Изволте чути два предлога посланичка.

Секретар Добр. Ружић чита:

Народној Скупштини

Признато је и у пракци утврђено, да сваки грађанин у Србији земљоделског и занатлијског сталежа врши свој посао о свом трошку; и то врше: свој државни и општински посао, како богати људи, тако и сиромаси.

До данас, а то ваљада насљедно од ранијег срећног доба, било је да се полицијским чиновницима и другима плаћа трошак, кад у народ по послу долазе. Па отуда и закон за то постоји, те се ти трошкови за чиновнике од народа прирезом уз данак купе.

Али пошто су се у нашем народу прилике финансијске у последње доба у велико промениле на горе — то потписани предлажемо:

Да се закон од 5 Априла 1881 године (зборн. XXXVI и XXXVII) са свим укине, а на место истог узакони овако:

ЗАКОН

О трошковима управних власти и њихових служитеља.

Члан 1.

Сви чиновници, ма кога реда били, и њихови служитељи врше све државне послове и остале, који им у надлежност спадају, како у месту, где станују, тако и у путу и послу и даље када у народ иду у кругу свога округа односно среза, на ма колико то дана било, и то без икакве дијурне.

Чл. 2.

Но кад чиновници и њихови служитељи врше ове послове:

- а) извршују продаје и забране приватних тражења;
- б) излазе ради оверења процена имања приватних лица;
- в) долазе на позив општине, ради каквог општинског посла;
- г) долазе да изврше оно што кметови нису хтели (чл. 84 општ. зак.); и

д) излазе као присутни ради вештачења на захтев приватних лица; у свима овим пословима плаћају она лица, по чијем послу чиновник излази, односно крива страна, и то: сваком указном чиновнику по 5 динара на 24 сата, и пандуру — служитељу — по 2.50 динара у име трошкова и подвоза. Ако који не би ово одмах положио власти, то ће лице, које службу врши, наплатити одмах продајом од надлежног и свој трошак узети.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)